

17. 5. 2025

Vážení,

jako student Právnické fakulty Univerzity Karlovy se v rámci přípravy své diplomové práce zabývám novými instituty nuceného odstraňování nepovolených staveb podle zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále jen „NSZ“). Zaujal mě zejména mechanismus finanční pomoci státu stavebním úřadům prostřednictvím Ministerstva, ke kterému jsem bohužel nenašel mnoho veřejně dostupných informací.

V souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, Vás tímto žádám o poskytnutí následujících existujících informací, listinných podkladů a statistických záznamů:

- 1. Existující metodické materiály: Disponuje ministerstvo v současné době jakýmkoliv již schváleným a interně či externě vydaným metodickým pokynem, instrukcí či výkladovým stanoviskem, které detailně upravuje postup stavebních úřadů při podávání žádostí o úhradu nákladů na odstranění stavby podle § 261 odst. 2 NSZ? Pokud ano, žádám o poskytnutí jeho kopie.
- 2. Rozpočtová data: Jaký celkový objem finančních prostředků byl v rámci rozpočtové kapitoly ministerstva vyčleněn a alokován na financování nucených demolic podle § 261 odst. 2 NSZ pro kalendářní roky 2024, 2025 a aktuální rok 2026?
- 3. Statistika žádostí: Kolik žádostí o úhradu nákladů na nucené odstranění stavby podle § 261 odst. 2 NSZ ministerstvo eviduje od nabytí plné účinnosti tohoto ustanovení do dne podání této žádosti? V rámci této statistiky žádám o sdělení celkového počtu obdržených žádostí, počtu žádostí, kterým bylo vyhověno, a celkového objemu finančních prostředků, které již byly stavebním úřadům proplaceny či přislíbeny.

Odpověď:

K jednotlivým částem Vaší žádosti uvádíme následující:

Ad 1)

K problematice úhrady účelně vynaložených nákladů vzniklých při provedení náhradního výkonu rozhodnutí o nařízení odstranění stavby nebo terénní úpravy podle § 261 odst. 2 NSZ nebylo vydáno žádné metodické doporučení, ani se takový materiál nepřipravuje, a to vzhledem k navržené změně soustavy stavební správy (viz sněmovní tisk č. 67 projednávaný v současné době v Poslanecké sněmovně – novela stavebního zákona a dalších zákonů) a jejího výkonu jako správy státní.

Ad 2)

Agenda nucených demolic podle § 261 odst. 2 NSZ je relativně nová a vždy je na prvním místě třeba hledat vlastníka nemovitosti, aby dostal svým povinností. Na MMR zatím nebyl ze strany stavebních úřadů uplatněn žádný požadavek na úhradu účelně vynaložených nákladů vzniklých při provedení náhradního výkonu rozhodnutí o nařízení odstranění stavby nebo terénní úpravy. V rámci rozpočtové kapitoly 317– MMR proto za roky 2024, 2025 a 2026 na tuto agendu nebyly

alokovány ani čerpány žádné peněžní prostředky. Historicky MMR podporovalo obce, které neměly vlastní prostředky na výkon rozhodnutí stavebních úřadů formou dotací a vedlo pro ně takto zaměřený dotační program. Povinnost úhradu účelně vynaložených nákladů zakotvená v zákoně však dává obcím větší jistotu financování. Do budoucna se uvažuje zohlednit skutečné potřeby a ty aktuálně projednávat s ministerstvem financí.

Ustanovení § 261 odst. 2 je navrhováno novelou stavebního zákona (sněmovní tisk 67) ke zrušení. Od roku 2027 agenda přechází na nový Úřad rozvoje území (URU), do jehož kompetence bude odstraňování staveb náležet. Peněžní prostředky budou URU vyjednávány s Ministerstvem financí v předpokládané výši a v čase dle skutečných potřeb vyplývajících z finálního znění zákona.

Ad 3).

K tomuto dotazu sdělujeme, že MMR do dnešního dne neviduje žádné žádosti o úhradu účelně vynaložených nákladů podle § 261 odst. 2 NSZ.